

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 51. ANULU XVII.

Telegrafulu este de doue ori pe septimana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la e. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiori straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratiile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirula; pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 29 Iunie (11 Iuliu) 1869.

Evenimente politice.

„Corespondinti'a pestana“ serie despre votarea dela 6 Iuliu (nu 7 Iuliu) asup'a proiectului de lege despre justitia, urmatoarele:

Cu tote ca o parte din sasi si adeca parti'da vechia sasésca, condusa de Rannicher, a votatu in casulu acest'a speciale cu stang'a, proiectulu s'a primitu, cu o majoritate de 47 voturi, de base la desbaterea speciale. Acest'a e intru atat'a unu ce momentosu, cu catu proportiunea acest'a de voturi pote ave valore pentru tote casurile, candu stang'a va pasi ca parti'da compacta in contr'a vreunei reforme ce va voi sa introduca regimulu. Croatii nu au votatu de asta data si asiá majoritatea de 40—50 voturi se pote privi ca un'a, de carea dispune parti'da deakiana in tote casurile, candu ea pasiesce in adeveru pre cararea progresului etc. — Mangaierea acest'a pare ca cuprinde o temere, in care mai multu se descopere ingrigirea pentru viitoriu.

Se dicea cu siguritate ca diet'a Ungariei are sa-si intrerumpa siedintiele pre tempulu catu voru durá siedintiele delegatiunilor in Vien'a. Dupa cele ce vedemu inse ca se petrecu in sinulu dietei e forte cu greu a presupune ca siedintiele dietali voru pute inceta la terminulu candu se voru incepe cele ale delegatiunilor. De aceea are probabilitate multa scirea, ca membrii delegatiunei unguresci voru petrece in Vien'a numai doue trei dile si apoi se voru intorce la Pest'a spre a putea lua parte la desbaterele ce se voru continua in diet'a Ungariei. Dupa „P. Ll.“ nu va trece multu si siedintiele casei deputatiloru se voru dechiará ca au sa fia permanente pana candu va decide diet'a.

Deputatii Croatiei s'au reintorsu dela diet'a unguresca. Diet'a Croato-Slavona se va incepe pote pre la finea acestei luni. — In Fiume se va denumi guvernatoru unu C e l e b r i n i.

Se vorbea demultu ca comandantele generalu din Ungari'a, principe Fr. L i c h t e n s t e i n, a demissionatu, retragendu-se in statulu de pensiu. Dupa sciri dela 7 Iuliu era sa se publice in diuarulu oficialu „W. Ztg.“ inca in numerulu dela 8 Iuliu demissionarea acest'a. In loculu principelui Lichtenstein va urma L. d. M. C. G a b l e n z; in Galiti'a in sa se stramuta ca comandante generalulu N e i p p e r g si in Croati'a gen. M e n s d o r f f.

Din partea de dincolo de Lait'a mai inregistramu: serbarea memoriei lui Husz in Prag'a, la care ocaziunea s'a cantatu choralulu cehicu „Hej Slovane“; unu meeting tienutu la Weisskirch in Moravi'a, la care, cu tote ca plou'a versa, au luat parte din apropiere si departare 10,000 omeni.

In politic'a din afara se afla o stagnatiune nadasitória, tocm'a ca si cum e caldur'a liniscita dara apasatória, inainte de unu viforu. Din candu in candu se aude cate unu mugitu de tunetu sordu din departare. Cetitorii nostri si-aducu aminte de cuventarea lui Napoleonu catra trupele dela Chalons. Dela acea cuventare incóce s'a mai rostitu o cuventare catra acele-si trupe din partea comandantelui castreloru dela Chalons, maresialulu Bazaine.

Cuventarea o a rostitu maresialulu in prediu'a plecárei trupeloru din castre pre la garnisónele loru, dupa o liturghia la carea a luat parte trupele in uniforma de campania. Dupa missa se adunara oficerii dupa ordinea divisiuniloru, brigadeloru si regimenteloru loru si formara unu cercu. Maresialulu cu cei'a-lalti generali intra in mijloculu cercului si cu voce inalta multiamesce mai intaiu oficeriloru pentru spriginulu cu care au concursu la problem'a ce aveau sa o deslege impreuna si ii asigura ca se simte fericitu candu se vede in fruntea la astfelu de trupe. In numele ministrului de resbelu descopere trupeloru maresialulu, ca armat'a,

de cum-va aru cere trebuinti'a, este gat'a a deschide campani'a; ca corpurile suntu pre arthia formate, suntu ajustate pre deplinu si la ordinulu celu dintaiu resbelulu se pote incepe; ca oficerii au gementanele loru de campu si cei calári au caii prescrisi in regulamentu; ca fia-care se fia gat'a pentru totu momentulu; dara ca tote aceste sa nu se priveasca de semnele unui resbelu in tempulu celu mai de aprópe, ci de o stare gat'a de mersu, carea pre viitoriu si pentru tote tempurile va fi starea normale a armatei franceze; ca divisiunile suntu organizate, marsrotele suntu scrise si se afla in manile respectiviloru oficerii; ca cu tote aceste din ordinile date de unu tempu incóce, pentru ca armat'a se fia pusa in stare de a plecá deca aru fi de lipsa, nu e de a se presupune nimic'a nici de a se trage conclusiuni.

Raportatoriulu diuarului „Patrie“ carele da acestu estrasu alu cuventárei lui Bazaine, adauge ca elu a reprodusu sinceru cuventarea si ca maresialulu a fostu insarcinat' din partea ministrului de resbelu sa faca descoperirile aceste. Corpurile din cele doue serie de castre, sub Bazaine si sub Bourbaki, suntu cele dintaiu gat'a de bataia. Ele se potu aduna asiá cum au fostu in castre la ori ce punctu in tempulu celu mai scurtu.

Se intielege ca evenimente cá aceste nu au natura de a lasá lumea in linisce. Diplomati'a indata s'a posu in miscare si reprezentantii puteriloru au intrebatu pre ministrulu francesu de esterne, ca ce intielesu potu ave cuvintele maresialului. La valette inse le respunse cu intrebarea: „Credeti Dvóstra ca Franci'a, candu aru vrea resbelu, l'aru afisiá cu septamáni inainte?“

De insemnatu mai este in sa pre langa asecurarea acest'a cu doue intielesuri ca ministerulu de resbelu se ocupa multu cu inlesnirile transportárei de trupe si proviantu si in cele din urma a ordinatu a se face la Metz si Strassburgu gare (curti de drumu de feru) suplementarie in cari se pota descarcá trupe numeroase de odata.

De mai multu tempu se vorbesce despre crise ministeriali in Franci'a.

Departarea contelui B i s m a r c k, se intielege cu concediu, dela afacerile de statu e supusa la multe explicári. Foile amicabile ministrului presiedinte alu Prussiei cetescu din form'a cum si-a cerutu densulu concediulu, ca vrea sa fia departe de loculu unde se lucra nisce proiecte, ce se voru aterne dietei viitória. Elu vrea cá sa nu fia partasiu la neajunsele ce se voru descoperi in proiecte candu acele voru fi in pertratate. Mai potu fi in sa si altele cauzele retragerii tocmai in tempulu acest'a. „Corespondinti'a provinciale“ afirma, ca Bismarck va fi departe de afacerile statulu pana tardiu in toamna si asiá si dupa deschiderea dietei prussiane in sa va mai absentá din Berlinu.

De une dile a caletorit vice-regele Egiptului pre la curtile europene pentru cá sa le invite la deschiderea canalulu Suez, carele léga marea mediterana de marea rosia si mai departe de mările persice si indice. La curtea Sultanului, suzeranulu Egiptului, s'a luat' invitarea acest'a, deadreptulu, in nume de reu si asiá s'a publicatu in diuarie turcesci si platite de turci multe inculpári asup'a vice-regelui. S'a inculpatu adeca vice-regele, ca se privește de unu suveranu independente, si ca in locu de a recerca pre suzeranulu seu cá sa se puna acest'a in corespondinti'a cu suveranii Europei. Aceste si alte sicane din partea Portiei, se semnaliséza, ca au indignatu pre vice-regele. Deci unele diuarie si prevestescu ca vice-regele umbla cu cugetulu sa se emancipe de sub sezernatululu turcescu si immaltiesce trupele; ba altele afirma, ca se si exercita independenti'a in fapta, cáci pre langa immultierea trupeloru a demandatu cá post'a

egipténa sa se tituleze: „Post'a regale“, si a opritu cá in moschee sa nu se mai pomenesca numele sultanului, — Vice-regele avea sa mérga la Constantinopole inse nu se duce.

In R o m a n i ' a prin decretu domnescu se convóca pentru 1. Iuliu sinodu pentru de a se institui o autoritate centrale pentru regularea afaceriloru bisericesci.

Desbatere viforósa in diet'a Ungariei.

Desbaterea generala a unui proiectu privitoriu la organizatiunea justitiei a fostu lunga. Disput'a intre principiulu denumirii si alegerei organeloru de lipsa la administratiunea justitiei a fostu infocata. Fia-care parte a adusu tote argumentele putincioase spre a-si spriginí parerea. Deca ne-aru permite spatiulu amu reproduce mai multe cuventári din ambe taberile. Ele aru instrúa si pre acea parte a publiculu carea se ocupa putienu cu deosebirea principiiloru constitutionali despre importanti'a cestiunii si aru presentá multe impregiurári din vieti'a constitutionale a stateloru, cari unora suntu necunoscute. Ne vomu margini a reproduce numai cate unu esemplariu de vorbiri din ambe partile, cá celu putienu sa-si pota face publiculu o idea despre cestiunea desbatuta in dilele din urma in sinulu dietei unguresci.

In numerulu trecut' alu foiei nostre amu amintitu in forte putiene cuvinte de conflicte escate cu ocaziunea desbaterei mentionate si in cele de mai susu. Acum avemu rapórtu mai detaiate despre decursulu conflictulu din urma, escatu in urm'a unei vorbiri a ministrului de justitia, prin care vorbire stang'a se simte atacata de ministru prin unele espressiuni.

Ministrulu, carele e totu odata si deputatu vorbesce in siedinti'a dela 3 Iuliu in calitate de deputatu (?), avendu cuventulu de incheiere, si procedendu dela o asemenare ce o facuse dep. Gabr. Várady cu ministrulu. Recunósce ca asemenarea e de minune. Elu e magicu, dice min, pentru ca elu a provocatu in cuventarea sea din urma unu spiritu mare, spiritulu legislatiunei din 1848, cá sa-i ajute sa termine oper'a intemeiata de sine insusi. Incercarea lui nu a succesu, pentru ca din ceea parte a casei in locu sa apará acestu spiritu, a aparutu o naluca, ce urmarea pre antecesorii sei in diet'a din Pojonu si li se punea in cale de cate ori vreu sa faca unu pasu insemnatu inainte. Acest'a era spiritulu stabilismului, stagnatiunei, neactivitati (Sgomotu in stang'a; aprobare in drept'a), acelu spiritu pre care cronic'a tempului acelu lu botezá cu numele „junctim“.

De aci incolo imputa opozitiunei, ca deca se nasce o cestiune, opuzetiunea o impreuna cu alt'a, pentru cá sa nu se pota deslegá nici un'a. Procederea acest'a e o macsa a stagnatiunei. La protestele sgomotose dice ministrulu mai departe, ca aceste suntu semne bune, pentru ca nici o partida nu are curagiulu sa impedece pre fatia progresulu, ci se preface cá si cum aru voi sa scóta flámur'a unui progresu si mai mare. Opozetiunea dice ca mai anteu sa se fia asternutu casei organizarea comitateloru. Deca o aru fi facutu acest'a ministrulu, atunci aru fi intorsu opuzetiunea intrebarea (sgomotu mare; Vukovic cere cuventulu in cestiune personale; strigári: sa nu intrerumpemu pre oratoru!) „Atunci ati fi disu“, continua ministrulu Horvath, „nu suntu lucruri mai urgente? nu e reform'a justitiei mai urgenta? Si deca le amu fi asternutu pre amandóne de-odata, atunci a-ti fi disu: ca vremu sa ostenimu pacientia casei, ca voimu sa impededámu o discussiune mai speciale a singuraticeloru cestiuni (eschiamári inversiunato din stang'a: „La ordine! Acest'a nu o suferimu!“ Contradicerile si sgomotulu nu mai incéta).

Presedintele: Mi permitu a recerca pre onorat'a casa . . . (intrerumperi sgomotose din stanga: „pre ministru! pre ministru!“ Mai multi deputati din stanga se scola dela locuri si voru se vorbesca. Din dreapta se aude strigandu: sa ascultamu pre presedintele!) . . . mi permitu a recerca pre onorat'a casa a pastr'a finiscea de lipsa la dezbaterea unui obiectu atatu de importanta (o voce din stanga: „Atunci sa nu ne provoce!“) La casu candu voia afla ca cineva este venutu din partea ore caru oratoru, sa fia cas'a (convinsa ca atunci mi voiu tiené de detorinta a chieama pre oratoru la ordine (Voci din stanga: „Deca n'a fostu acesta vatemare, ce este vatemarea? acesta e calumnia, insulta! Din dreapta: sa se chieame la ordine!“ Asiá este“ respundu din stanga, „dara ministru!“ Mauritiu Iokai: „Eu nu portu masca!“ S'audimu! s'audimu! Miscarea mare si indelunga. Strigari din stanga: „Acesta e unu scandalu! Acesta e democratulu?“ Bart. Hevessy: „Ministru trebuie chieamatu la ordine!“ Presedintele suna clopotielulu).

Balth. Horvath: Mi pare reu onorata casa (strigari: „Ti si pote para reu!“ Presedintele suna clopotielulu). Mi pare reu onorata casa, ca libertatea cuventulu, ce o pretindeti numai pentru D-vostra, ce denegati ministru (Audi!) Ve adueu aminte ca nu este de multu de candu a disu dlu conducatoru alu stangei centrali, Col. Tisza: ca aru fi trebuitu sa intrasescu candu am pusu proiectulu de lege pre mes'a dietei (aplause in dreapta.) Acesta e permis ministru sa respinga (voci: „E permis, dara sa nu suspiciuneze!“ — S'audimu! s'audimu!“)

In fine min. Horvath se provoca la fabul'a morariulu, carele nu facea pre placu omeniloru, nici candu siede elu calare pre asinu, nici candu punea pre fiulu seu, nici candu siedeau amandoi de odata „Si deca amu gresitu ca nu amu asternutu ambe proiectele deodata, intrebu, ca bine lucra sapientia d-vostra, deca mai amanamu si aceea ce se afla deja dinaintea casei? De done luni e cas'a deputatoru adunatu si activitatea nostra nu pote sa arate alu demna de acitvitatea nostra (voci din stanga: „dara votarea recutatoru?“)

Adueu aminte ca ora prorogationei sta la usia si asiá regimulu e silitu ca sa lase sa odihnesca proiectulu, mai gal'a, in portoiulu seu.

Motivéza inca odata asternerea proiectulu si incheia cu cuvintele: „Procedemu cu curagiu avendu consciintia, ca servimu unei cause, pentru carea e mai gloriosu deca vomu muri, decatu sa invinga causa opusa. (Aplause indelungate in dreapta; miscare mare in stanga. Voci in stanga: „Sa audimu pre Vukovics!“ In dreapta esclamari sgomotose: „La votu! S'audimu pre presedintele!“ Sgomotu generale si iritatiune mare.)

Sava Vukovics cere cuventu in cestiune personale (In dreapta: Nu esista.“ sgomotu mare).

Presedintele: Precum vedu dlu deputatu Vukovics vrea sa aiba cuventulu; de ore ce pertractarea e incheiata, conformu regulamentulu casei, in meritulu deputati nu mai pote cere cuventulu nici unu deputatu (Se aude strigari din partea stanga: „cestiune personale! E vorba de afaceri personale.“)

Presedintele: De ore ce numele dlui deputatu nu se afla numitu nicairi in cuventarea ministru . . . (Contradicere viforosa din stanga. Mai multi din stanga dau navala la mesa presedintulu si ceru cuventulu.)

Csernatony: Dara Iankovics totusi a cerutu cuventulu in cestiune personale fara de a fi numitu.

Vukovics: Voiu sa vorbescu in o afacere personale ce me atinge forte de aproape (sgomotu neintreruptu.)

Presedintele: Trebuie sa mai atragu odata atentia dlu deputatu asup'a §-lui 128 din regulamentulu casei si sa repetesca ca nu a fostu numitu. (Miscare viforosa. Multi din opusatiune voiescu sa vorbesca. Vukovics siede si arata prin acesta ca renuncia dela cuventu. Dupa aceea candu Vukovics, candu Dem. Horvath, care are cuventulu din urma, voru sa vorbesca dara nu se potu audi de sgomotu. Voci din stanga: „Parasimu cas'a!“)

Csernatony: Acesta nu o facemu! Tisz'a si Ghyczy se duc la presedintele si cerca sa-lu capaciteze in privintia regulamentulu casei. In fine succede lui Tisz'a de-lu asculta si espune

ca dupa precedentele cu Iankovics nu se pote nici lui Vukovics sa i se denege cuventulu. Iritatiunea ajunge la culme si dupa ce Vukovics nici nu pote veni la cuventu nici in vrea sa renuncia, se vede presedintele silitu sa intrerumpa seditia pentru oca di, pre la 3¼ ore.

Presedinte a fostu in oca di Gajzagó, iera Deak nu a fostu in seditia.

Ordinatie

in privintia examenulu si cuificatiunei advocatoru.

Dupa ce prin art. de lege 54—1868 s'a suspendatu acele organe judecatoresci, carora pana-cum'a lea fostu incredintata estradarea diplomelu advocatiune ordinezu pana la oalta dispositiune a legislatiunei in privintia examenulu si cuificatiunei advocatiune urmatoarele:

§. 1. La examenulu de advocatu se admite numai acelu candidat, carele,

a) a absolvatu studiile juridice la vre unu institutu juridicu publicu in seu afara de patria, iera legile patriei in ori si ce casu la vr'unu institutu in Ungaria dupa sistem'a de invatiamentu sustatatore;

b) a depusu cu succesu examenulu de statu seu rigurosele teoretice prescise din sciintiele de dreptu si de statu la unu institutu publicu juridicu din patria; si

c) a facutu continuu pracs'a juridica in cursu de doi ani dupa depunerea celui din urma examenulu de statu teoreticu seu a regorosulu alu doilea si anume unu anu la vr'unu advocatu din patria si unu anu la unu advocatu cunoscutu seu la vr'o judecatoria de instantia prima, seu vr'unu foru judecatorescu regescu seu la ministeriulu de justitia.

§. 2. Pracs'a juridica la unu advocatu are valore numai atunci, deca advocatulu respectivu a aratatu in scrisu la judecatori'a de instantia prima in a carei cercu locuesce tempulu candu si comca candidatulu a intratu in pracs'a.

Deca candidatulu petrece tempulu de pracs'a recerutu la mai multi advocati, insinuatiunea trebuie sa se faca din partea fiecaru'a.

Judecatori'a porta unu registru asup'a acestoru insinuari, in care se inscrie numele candidatulu si tempulu intrarei sele in pracs'a.

§. 3. Pracs'a juridica facuta la judecatoria seu la ministeriulu de justitia se considera numai atunci, deca candidatulu in tempulu recerutu a fostu concipientu.

§. 4. Suplic'a provadiuta cu documentele necesaria dupa §. 1. spre admitere la examenulu de advocatu are a se pred'a la aceea judecatoria de instantia prima, la care s'a insinuat pracs'a candidatulu. (§. 2.)

Candidatii de advocatura cari suntu aplicati la vr'o judecatoria seu la ministeriulu de justitia au se intrevina prin judecatori'a acest'a respective prin ministeriu.

§. 5. Examenulu de advocatura se face pentru teritoriulu tablei reg. la tabl'a reg. in Pest'a, care impartasesce asemenea diplom'a de cuificatiune.

§. 6. Tabl'a reg. decide numai decatu despre concessiunea seu respingerea dela examenulu; amesuratu acestei decisiuni seu otaresce terminulu pentru depunerea examenulu seu desemneza prin unu concludu motivatu pedecile, pentru care a denegatu depunerea examenulu si insciintieza pre suplicantele despre decisiunea sea prin acelu oficiolatu, prin care s'a fostu immanuatu dintaiu petitiunea.

Contra decisiunei denegalore nu e ertatu nici unu recursu.

§. 7. Comisiunea examinatoru o compune presedintele tablei reg. din judecatorii tablei si din advocatii domiciliati in locu (§. 8.); membrii comisiunei se schimba in tota lun'a:

§. 8. Presedintele comisiunei examinatoru e unu presedinte a senatulu, ear' membrii ei suntu: doi judecatori ai tablei reg. si doi advocati denumiti pre unu anu la propunerea colegiulu advocatoru prin ministru de justitia.

Membrii ai comisiunei nu potu fi aceia cari suntu inruditi cu candidatulu in linia ascendentele si descendentele, rudenii laterale pana la alu 4-lea gradu seu de cuscrie pana la alu 2-lea gradu; mai

de parte cari stau in referentie de totoru seu curatoru; in fine aceia la cari a practisatu candidatul.

§. 9. Examenulu de advocatu se facu dupa posibilitate la unu tempu anumitu si anume in dilele ultime a fiecarei luni. Membrii comisiunei suntu a se incunosciintia mai inalte despre aceste termine.

§. 10. Obiectele examenelu advocatiune suntu: dreptulu de statu ungrescu, legile civile si criminale materiale si formale ungresci; partea legei civile austriace sustienuta prin conclusele conferintiei judecatoresci curiale; mai departe tote ordinatiunile si instructiunile valide, care stau in legatura cu numitele legi si normeza cursulu procesualu.

§. 11. Examenulu advocatiune este scripsalu si verbalu si dureza preste totu 3 dile un'a dupa alt'a.

§. 12. Examenulu scripturisticu const'a din prelucrarea in scrisu a temelu din obiectele amintite in §. 10. O problema e d'a se luá din dreptulu si procedur'a penale, (§§. 13—16 cuprindu procedur'a cum era si mai inainte obicinuita de comunu la lucrari de clausura, preste care trecemu).

§. 17. In diua a 3 la ora otarita se incepe examenulu verbalu. La acesta se invita candidatii pre rindu dupa immanuarea petitiuniloru lor. Examenulu verbalu e publicu, pentru aceea e de a se afisia conscrierea numelu examinatorulu pre porta localulu de examinare.

§. 18. La inceputulu examenulu verbalu candidatulu propune oralmente problemele scripturistice, esentia si motivele lucrarei sele. Examenulu verbalu dureza celu putienu o ora, presedintele are de a veghia, ca nici unu obiectu de examenatu sa nu remana neatinsu.

§. 19. Despre examenulu verbalu se porta protocolu in carele protocolistulu senatulu insemna pre scurtu tote intrebarile si respunsurile precum si impregiurarea, deca candidatulu n'a respunsu. Acestu protocolu cu ocaziunea consultareie de a se autentic'a si subscie de fia-care membru alu comisiunei si de protocolistulu actualu.

§. 20. Dupa expirarea tempulu prescisu pentru examenulu verbalu comisiunea se retrage si decide examinandu lucrarea scripturistica si respunsurile candidatulu asup'a cuificatiunei lui, si improtocoléza concludulu (§. 19.) si intrandu ierasi in sala de examenare lu publica.

§. 21. Deca comisiunea afla pre candidatulu de cuificatu, esprima acesta in generalu fara de a desemna caus'a cuificatiunei. In casu contrariu decide, ca catu tempu sa se lase candidatulu spre repetirea examenulu. Repetirea se pote face numai odata si pentru acesta nu i se pote da unu terminu mai scurtu de 6 luni.

§. 22. Presedintele raportéza in seditia plenaria a senatulu despre resultatulu examenelu si propune pre candidatii cuificati espedunerea juramentulu advocatiune. Juramentulu se depune in aceea seditia si diplom'a subscisa de presedintele tablei reg., de protocolistulu seditiei plenarie, mai departe de presedintele comisiunei examinatoru si de protocolistulu senatulu, i se preda asemenea in aceea seditia.

§. 23. Pentru examenulu nu se platesce, afara de timbru legalu pre diplom'a advocatiune nici o taxa.

§. 25. Indreptatirea pentru advocatura castigata la tabl'a reg. in Pest'a se estinde asup'a teritoriulu terei intregi. Insa advocatulu e datoriu a areta diplom'a sea la judecatori'a de instantia prima in a carei cercu va practica si a o da spre publicare. Totu aceea are a face si la schimbarea domiciliulu seu.

§. 25. Acesta ordinatiune se aplica si in teritoriulu tablei reg. din Tergola-Meresulu, in sa cu urmatoarele abateri:

a) in locu de a se examina candidatulu din dreptulu ungr. materialu civilu si penalu si din procedur'a penale ungresca, se examineza din dreptulu materialu privatu sustatatoriu in Transilvania; mai departe in loculu pracsai criminale ungresci se examineza din procedur'a penale sustatatoria acolo;

b) obiectele examenelu mai suntu inca dreptulu concursualu, cambialu si comercialu sustatatoriu in Trannia;

c) indreptatirea la advocatura impartasita din par-

tea tablei reg. din Tergulu-Muresului are valoare numai pentru teritoriul acestei table reg.

Advocatul deci, carele voiesce a-si latii activitatea sea si asupra teritoriului tablei reg. din Pest'a are de a recurá pre acést'a tabla pentru concessiunea unui esamenu suplementariu; obiectele amintite in § 10 a acestei ordinatiuni, din care candidatul conformu punctului a) si b) a acestui § n'a facutu esamenu la tabl'a reg. din Tergulu-Muresului.

§ 26. Acést'a ordinatiune a intratu in valóre din 1 Iuliu a. c. si e obligatóre in privint'a obiectelor si modului de esaminatu asemenea pentru ori si cine; ce se tiene in sa de conditionile admiterei la esamenu, acele sunt de a se dejudecá, la toti acei'a, cari si-a finitu studiile inainte de emiterea acestei ordinatiuni, dupa prescisele de pãna acum.

Pest'a, 10 Iuniu 1869.

Baltházár Horváth,
ministru de justitia.

Juramentulu advocatulu e urmatorulu:

"Eu N. N. juru la atotputintele si adevratulu Ddieu, ca voiu remané credinciosu, sub tóte impregiurárele, Majestáti se se apost. imperiale si regale Franciscu Iosifu I, Domnulu si regelui nostru si dinastiei Majestáti se se, Ungariei si constitutiunei ei, ca voiu exercitá advocatur'a strictu in sensulu legeli, sustienendu legile in tóta privint'a; voiu representá cu conscientiositate si fidelitate pre ceice me róga ai aperá si a le portá procesele, fára respectu la persóna, egoismu, temere séu favorisare a partidei contrarie, dupa puterile si cualificatiunea mea si pentru onorariulu cuviinciosu osteneleloru mele, nu voiu denegá fára causa binecuvantata nimeni a perarea mea, nu voiu parasí pre clientulu meu in caus'a suscepta fára causa si denunciare legale niciodata; nu voiu descoperi nimeni secretele incredintiate mie si voiu ingrijí totu, ce mi se va insredintiá cu multa acuratetia. Asiá se-mi ajute Ddieu!"

Cuventarea dlui Dr. Ios. Hodosiu

(tinenata in sedint'a dela 2 Iuliu a. c. a camerei deputatiloru.)

Onorata casa! (s'aud'imu, abstá.) Cine nu scie alta decátu a strigá, ca abstá, acel'a placa abstee; eu nu abstau (aprobári in stâng'a, s'aud'imu).

Domniloru! eu votezu in contr'a proiectulu de lege despre exercitarea potestáti judecatoresci care este acum in discutie; eu acestu proiectu de lege nu-lu potu primi de basa la desbaterea speciala. Ve voiu spune motivele mele (s'aud'imu). Eu inca, precum a disu onorabilulu deputatu dl. Mihaiu Horváth, mai multu me voiu margini a motiva votulu meu decátu a tiene cuventare lunga.

In contr'a despartirei justitiei de administratiune, asiá credu dloru ca nimenea nu póte avé nici o esceptiune; asiá este acést'a in totu loculu, in tóte statele bine organizate, asiá trebuie se fia acést'a si la noi; ratiunea sanetósa, politic'a buna, exactitate si rapiditate administratiunei si a justitiei — tóte de asemenea o ceru. Dará in municipiele nóstre cum se voru puté desparti aceste dóue sisteme un'a de alt'a, cându inca nici pentru un'a, nici pentru ceaa-lalta nu este determinata asiá dicendu sfer'a de activitate, cerculu de estensiune? Iéra acést'a numai atunci s'aru puté determiná deca proiectele de lege pentru amendóue sistemele s'aru fi pusu deodata inaintea nóstra.

Si chiaru pentru aceea dloru, eu nu primescu proiectulu de lege ce este in discutie, pentru ca eu organizarea judetiloru séu a tribunaleloru de instanti'a prima o tienu de nedespartita de organizarea administratiunei in municipie, prin urmare eu deslegarea acestoru organizári numai asiá mi-o potu inlipi ca va duce la scopu, deca aceea pentru ambe sistemele se va face impreuna si deodata — deca cum-va nu vremu stirbarea institutiunei si a autonomiei municipali. Cându vremu, dloru, sa incepu a reformá institutiunea, gubernarea autonoma a municipiloru, atunci sa nu facemu inceputulu cu negatiunea acestei institutiuni; atunci sa o reformámu in totalitatea, in integritate ei, iéra nu numai in párti, si in fragmente; si se o reformámu dloru, totu-déun'a si pretutindenea, si numai pre bas'a democratica (aprobári in stâng'a). Cându vomu organizá administratiunea in municipie, atunci si numai atunci putemu si trebuie sa organizámu si justitia séu tribunalele de instanti'a prima, deca vremu cá aceste dóue puteri ale institutiunei muni-

cipali, cari in multe privintie stau in legatura un'a cu alt'a, se fia uniforme, se fia durabile (asiá este, aprobári in stâng'a).

Daca nu potu primi dloru, proiectulu de lege nici pentru aceea: a) pentru ca acel'a ea de basa denumirea si nu libera alegere a judecatoriloru; b) pentru ca acel'a este menitu contra desvoltárei natinnali a natiuniloru nemagiare din patria, si impedece libera intrebuintiare a limbiloru acestora; si c) pentru ca acel'a izoléza cu totulu de lume pre judecatori, i desparte dela vietia sociale si de cátra toti ceia-lalti cetateni ai patriei; creaza din ei o casta separata, o casta asiá dicendu popéscu; ca, precum preotii in seculii trecuti numai singuri si separati cu totulu de lume au judecatu despre averea si persóna cetateniloru, fára cá sa-i cunoasca pre acesti'a, asiá acum, judecatorii numiti dupa acestu proiectu de lege izolati de ceia-lalti cetateni sa judece asupra persóni si averei acestora, fára cá sa-i cunoasca macaru si cá si cându acesti'a aru fi nisce fiintie aduse din alta lume si nici decum fiintie asemenea judecatoriloru (aprobári in stâng'a).

Eu dloru suntu pentru principiulu de libera alegere si nici decum pentru principiulu de denumire, care din urma, dupa mine nici nu este principiu ci o sila de oportunitate; o sila de oportunitate acolo unde poporulu anca nu este destulu de cultivatu pentru a se folosi cu dreptulu de alegere. Fundamentulu a ori ce statu democraticu este singuru dreptulu de alegere; si poporulu trebuie cultivatu la exercitarea acestui dreptu; elu se cultivá la acést'a nu prin denumiri de deregatori, ci chiaru prin continuá exercitare a dreptulu de alegere. Denumirea timpésece, avilesce pre poporu, pentru ca lu lipsesce dela cea mai naturale, cea mai legale si mai buna ocaziune de a potea participá si elu prin alegeri la vietia publica de statu; lu lipsesce dela unu dreptu care prin suveranitatea sea numai lui i compete (aprobári in stâng'a).

Daca e rationalu si legalu, daca e aksioma constitutionalu, cá poporulu sa participe la crearea legiloru prin libera alegere deputatiloru sei, apoi e rationalu si legalu si trebuie se fia aksioma constitutionalu, cá acela-si poporu prin alegere libera a deregatoriloru sei se participe si la esecutarea legiloru; pentru cá poporulu e sorgintea a tóte potestáti publice de statu (vie aprobári in stâng'a). Elu si-alege principele cu dreptu de ereditate, séu pre vietia séu pre tempu determinatu; elu si alege corpulu legislativu; elu sa-si aléga si deregatorii (repetite aprobári in stâng'a). Nu e ide'a noua ast'a dloru, s'a exercitatu si se exercita inca la noi, s'a practicatu ca si in alte staturi; ci libera alegere a deregatoriloru, dupa principele moderne ale democratiei, vréu se o introduca, se o realizeze inca si acolo, inca si in acele staturi, unde ea nu existe séu n'a esitatu nici odata (asié este). In Transilvani'a, cá se nu vorbeseu de Ungaria propri, in Tran'a domniloru scimu ca oficielle ase numite diplomatice séu cardinali se suplineau prin alegerea, se faceá prin dieta. Articululu XI de lege dela a. 191. din Transilvani' dice Objecta dietae sunt... electio et praesentatio Statuum ad officia diplomatica. Eara pasagiulu din art. XX. din aceea-si lege referitoriu la acestu dreptu de alegere, suna: „Sua majestate sacratissima Jus — asiá dar' d r e p t u l u — liberae Electio nis, quod Statibus ad restaurationem cardinalium in regno officiorum, juxta diploma divi imperatoris Leopoldi I. et subsequatas mutuo Principis et Statuum consensu, usaque stabilitas constitutiones competit, benigne recognoscente, clementer annuere dignata est, ut ad ejusmodi officia diplomatica quoties vacantia se exeruerit, hac per regium Gubernium Suae majestati ex incumbentia officii statim relata, cum altissimo annuo Status regni ad electionem comitiis primitus celebrandis.

Precum vedemu, acestu dreptu de alegere la recunoscutu ins'a-si diploma Leopoldina, pre care art. II. din legea transilvana dela a. 1791. o numesce: „r a d i c a l e c o n v e n t i o n i s inter divum Leopoldum I. et principatum Transilvaniae s p o n t e i n i t a e i n s t r u m e n t u m.“ Eara pasagiulu din diplom'a leopoldina, referitoriu la acestu dreptu de alegere, si din care se póte vedé cari erau acele oficielle diplomatice séu cardinali, suna: „clementissime largimur, ut Gubernatoris, summi militiae Transylvanicae Generalis, Cancellarii, intimi consiliarius et protonotarius candidatos, si quando similia munera resarcienda venerint Nobis ad c o n f i r m a n d u m praesentent; ut tanto

tranquillior diversarum nationum status persistat, periculosae machinationes aut ambitus exulent atque omnium animis concordia desiderio salus publica, pro optimo regiminis fine in quem colliment universi, haereat radicata.“ Asiá dar' pacea intro diversele natiuni, departarea machinationiloru periculóse, salutea publica — reclamau aceste alegeri.

Ce se tiene de oficielle municipali, scimu ca acestea s'au suplinitu pâna in dio'a de astadi prin libere alegeri, basate si aceste totu in diplom'a Leopoldina si in usulu de mai nainte, conformu dreptulu naturalu alu poporulu.

Si sa nu-mi diceti domniloru ca libera alegere este in contradicere cu principiulu de inamovibilitate, si ca prin urmare alegerea nu se póte face pre viatia. Aflámu si pentru acést'a esemplu in Transilvani'a unde la oficielle asié numite diplomatice séu cardinali alegerea se facea pre vietia, si unde art. XXV. dela a. 1791. tratéza apriatu despre inamovibilitate.

Dar' mi veti dice: judecatoriulu nu póte fi independentu daca se alege, ci numai daca se denumesce. — Din contra, dloru io asié credu, si cerge din natur'a lucrulu chiar' ca mai independentu e acel'a care este alesu prin increderea unui corpu moralu, decátu acel'a care e denumitu prin necunoscentia unui singuru individu; ca dlu ministru de justitia dóra nu va vré a-si vindecá facultatea de a conósce pre toti individii apli la judecatorie? Si apoi io cautu mai multu, cá judecatoriulu sa possida increderea poporulu decátu gratia ministrulu; si io dloru mai multa garantia amu, ca unu corpu moralu va dá judecatori buni, apti, impariali si in tóta privint'a bine cualificati, decátu cáta garantia a-siu poté avé intr'unu singuru individu care nu totdeauna ar' poté fi scutitu de favoruri; mai bunu bucosu me lasu la discretiunea unui corpu morale, decátu la discretiunea unui individu: pentru ca mi place si mai bucosu me incredu in publicitate, decátu in informatiunile secrete si mai totdeauna sinistre (aprobári in stâng'a).

Da, fia in lege cualificatiunea candidatiloru la judecatorie; dica-se in lege ca numa acel'a póte fi jude care a absolvitu sciintiele juridice, si care a depusu censur'a de advocatu séu censur'a de jude, ci care are atátia séu atátia ani de practica, si altele — dar' lasati poporulu ca sa-si aléga liberu judecatorii din acci cetateni cari au cualitatile legale; pentru sine si-i alege, nu pentru ministru: ear' ministrulu mai de multe ori i pune pentru sine decátu pentruu poporu (aprobári in stâng'a).

Mi veti face objectiunea, ca ministrulu este responsabilu, prin urmare chiaru pentru asta responsabilitate lui compete a denumi judecatori, pentru ca altminteru nu póte fi responsabilu. Sofisma, dloru, Fia-care jude séu oficialu e respondentoriu pentru faptele se se, si cându unu judecatoriu séu unu oficialu abuséza cu oficiulu seu ori nu-si implinesce detorint'a sea de oficiu, atunci cu buna séma, de dreptu si din ins'a-si natur'a lucrulu, nu ministrulu ci acelu deregatoriu care a abusatu cu oficiulu seu, este a se trage la responderu. Usioru ar' fi pentru deregatori atunci, cându pentru faptele loru nu ei ci ministrii ar' fi respondentori; atunci n'aru mai fi de lipsa a face lege pentru responsabilitatea deregatoriloru, ajunge daca legea pentru responsabilitatea ministriloru este pre chartia (aprobári in stâng'a).

Mergu mai departe. Vetu dice dloru, si s'a si disu ca la a'egeri predomnesce cortesia, cumnalia, legaturi de sänge, nepotismu, si nu mai sciu inca ce. Dloru acést'a este o obiectiune, este o arma, care are dóue taisiuri si amendóue deasemene ascultite. Au nu se póte dice chiaru acést'a si despre denumiri? Ba da, cu acea diferentie, si mare diferentia numa, ca la alegeri acestu reu lu controléza, lu previne publicitatea, iéra la denumiri lu controléza profundulu secretu (asiá este aprobári stâng'a). Si io pre lánge totu acestu reu „malo periculosam electionem, quam quietam centralisationem“, mai bine voiescu alegerea sgomatósa decátu centralisarea liniscita; pentru ca aceea duce la lumina, libertate, iéra acést'a la timpire, la servitute (vii aprobári in stâng'a).

Si pre lánge tóte acestea, d-loru deca scaunele de jurati, jurii, cari judeca asupra averei si persóni cetatianiloru, se alegeu liberu, io nu intelegu pentru ce se nu póta fi alesi si judecatorii de prima instantia, cari asemenea nu judeca despre alta decátu despre averea si persóna cetatianiloru? Séu nu e destulu daca gubernulu numesce pre judecatorii de instantie mai inalte? au nu are gubernulu

acți destul de terenu și ocaziune largă de a numi liberu și după cunoștința și placul propriu? Dar! fiza guvernului atât de liberalu, atât de democratic și împărta cu poporul aplicarea deregatorilor, precum poporul acum dela natura atât de democratică și atât de liberalu de și împărta dreptul de legislațiune cu principele seu (aprobări în stâng'a.)

Pentru aceste amu disu, și o repetiescu ca io nu sunt pentru denumire ci pentru liber'a alege.

De altminter, dloru, io me temu ca dacă se va votá, adeca dacă majoritatea va votá acestu proiectu de lege pentru denumirea judecătorilor, guvernulu și la oganizarea administratiunei in municipie va vré a validitá sistem'a de denumire pentru deregatorii politici, și atunci nu rămâne alt'a decâtu ca guvernulu se numéscă și judii comunali și juratii satului, ba și pastorii satului, și tóte sa le numéscă guvernulu. Da, guvernulu voiescu se numéscă și deregatorii de administratiune, și acum póte numai pentru aceea n'a subscernutu camerei proiectulu de lege in privintia ast'a, pentru ca n'a voitu a lovi de odata doue rane in institutiunea municipale, bine sciindu ca după ce a amorsit, nu dicitu s'a vindecatu, o rana, este mai usioru a lovi și a dóu'a rana (aprobări in stâng'a). Déce dumnedieu și atolpotenti'a guvernului ca sa me insielu, ca se fiu reu profetu, dara eu tare me temu ca ceea ce a proiectatu acum unu ministru pentru denumirea judecătorilor, totu aceea va proiectá unu altu ministru cu alta ocaziune pentru exercitarea potestătiei administrative, adeca numirea deregatorilor politici (asié este.)

Pentru ca altminter nu potu pricepe ce ar poté fi scopulu cu ast-feliu de rupturi, de fragmente de legi, cu ast-feliu de dispusetiuni indiumetate? Dacă cum-va guvernulu n'are intentiune — ce inse io nu presupunu — dar' și nevrendu acolo se vede ca mâna lucrulu, cá precum in anii nu de multu trecuti Forgacsescii și Mailathescii, Palfyescii și Senyeiescii cu incetulu cu incetulu a aplanatu calea guvernului de acum ca se póte guberná, asié acestu guvernulu, dicitu póte și nevrendu, totu din ce aplanéza calea cu ast-feliu de proiecte de lege cá iérasí se póte veni acei'a la guvernulu și se póte iérasí ca mai nainte in forma constitutiunale guberná (aprobări in stâng'a). Et quid tunc? (o voce: ce?) Dicitu: Et quid tunc? Lasu se respunda la acést'a dlu ministru de justitia, care mi pare reu ca nu e aci, dar' pre care lu numescu burgerministru, și care cu o alta ocaziune, dar' la unu obiectu nu de mai pucina importantia, chiar' acést'a întrebare si-o puse.

Amu disu dloru ca nu primescu proiectulu de lege despre exercitarea potestătiei judecătorești, pentru ca acel'a este in contr'a desvoltării natiunale a natiunilor nemagiare din patria, și pentru ca acel'a impedează liber'a întrebuintare a limbilor popórelor din tíera. (s'audimu). Dloru, cu ce a inceputu Bach a practicá memorabil'a sea sistema de denumirea oficialilor? Cu aceea, ca din tóte tierile lasate de Dumnedieu a adusu și a cuplesitu acést'a tíera cu deregatorii, cari nu numai ca nu scrieau séu vorbeau limb'a popóru, dara nici nu o pricepeau macaru; și cându vre-unu cetatienu — dara ce cetatienu? cáci atunci nu erá cetatienu ci numai sclavu suditu (o voce: și acum suntemu) — cându unu sclavu suditu dara, cutediá a merge in vre-o cauza a sea la acei domni deregatorii veniti din tieri straine, acést'i dicitu cátra servitorulu seu copistulu: was will er? și cu acést'a i tramitea acasa pre cei cari se adres'au cu rugári cátra ei. Chiaru acést'a o vomu ajunge și cu acést'a sistema de denumire care voiti a o introduce. Cu deosebire numai ca ceea a lui Bach a fostu in editiune nemtiésca, iérasí acést'a a d-vóstra este in traducere magiara, și ca aceea a simtit'o cu durere magiarii, románii, serbii și toti afara de nemti, iérasí acést'a o voru simti-o numai románii, serbii și celelalte natiuni nemagiare (o voce: o va simti si magiarii). Póte; și-mi pare reu (voci: o vomu simti cu totii.)

Dlu ministru alu justitiei, dloru, eu acestu proiectu de lege votatu odata in mâna chiaru asiá va poté dispune cu oficialii cá ministrulu de resbelu cu armata. (s'audimu). Precum acést'a dislôca și transpune regimentele curatu române in Galitiá, pre cele galitiane in Transilvani'a, pre cele curatu unguresci in Bohemi'a și pre cele din Bohemi'a in Ungari'a, și asiá mai departe — impar-tiendu in totu loculu și pretutindenea pre nemti:

asiá ministrulu de justitia va transpune judecătorii románi, séu sa nu vorbescu de deregatorii natiunali, judecătorii transilvani și banatieni in Ungari'a de susu, pre cei din Ungari'a de susu in Ungari'a de josu, pre acést'i in Transilvani'a și asiá mai departe — impar-tiendu pretutindenea pre magiari. Ca asiá, dloru, precum soldatii asiá nici deregatorii sa nu póta veni nici macaru in legatur'a de a poté vorbi cu poporulu: cá unulu pre altulu sa nu se intieléga. (aprobări in stâng'a.) Astfelu voiti apoi a elude și acea putiena umbra de refugiu care atât'a de avaru o da legea pentru egalitatea natiunali-tătilor. Acést'a este apoi acea politica natiunale care dicitu dlu deputatu Smeskal ca n'aru voi a o purtá pre contulu securitătii de persóna și avere! dara acést'a este acea politica liberala dicitu eu, a cărei base este despotismulu, absolutismulu!

Dloru, este acsiom'a juridica ca: pre nime nu-lu poti subtrage dela judele seu naturalu. Si cine este p. e. in comuna jude naturalu? De siguru acel'a pre care-lu alege comun'a din sinulu seu. Acést'a stá și despre municipie; acést'a stá și despre tíera. Ci eu me ducú și mai departe, séu mai aprópe, cum veti vré; eu dicitu ca acést'a stá și despre natiunali-táti, și asiá credú ca onorabil'a casa va aflá fórté naturalu déca voiu dicitu ca pentru magiari judele naturalu este numai magiariulu, pentru románu numai románu, pentru serbu numai serbulu, și asiá mai incolo; și ca, intre acesti judi nu este alta legatura decâtu aceea, ca toti sunt cetatienui unei și acei'a-si patrie nedepartite, toti sunt judi in un'a și acei-si tíera nedisolubile, și toti au sa scia limb'a statului séu mai bine limb'a domniótoria in forurile și tribunalele mai inalte.

Se dicitu, ca pre lánge a ast-feliu de oganizare a judetiloru, ca adeca déca judecătorii se voru alege și nu se voru numi — nu vomu avé creditu, și ca creditulu numai atunci se radica déca judecătorii se numescu. Acést'a chiaru atât'a insemnéza cá și cându a-si dicitu ca creditulu cresce in absolutismu și scade in constitutiunismu, séu cá și cându a-si dicitu ca ministrulu are mai multu creditu decâtu poporulu (aprobări in stâng'a). Dara întrebu dloru, cându amu avutu mai multu creditu, atunci cându Bach după voia și placu si-a numitu regimentele de oficiali, séu atunci cându restaurându-se autonomi'a municipielor, aceste si-a alesu liberu pre judecătorii, pre oficialii sei? și cându a mersu mai bine justiti'a și administratiunea — sub Bach séu acum?

Dloru nu pentru aceea nu avemu creditu ca se alege și nu se numescu judecătorii, ci pentru aceea n'avemu creditu pentru ca n'avemu legi, nu avemu codice civilu, codice penalu, codice comerciale, nu avemu nimic'a; și eu me miru ca in lips'a acestor legi inca mai potemu avé atât'a creditu pre cátu avemu, și me miru ca judecătorii potu administrá justiti'a atât'a de repede precum o administra (asiá este). Si pre cátu tempu nu vomu avé legi, pre lánge tóta numirea judecătorilor; domni mei sa nu credeti ca vomu avé mai multu creditu de cum avemu; și iérasí pre cátu tempu creámu legi prin cari luámu din drepturile popóru, și cari prin urmare se intalnescu cu resimtiulu popóru — se nu sperámu domnilor ca creditulu nostru va cresce, din contra, elu va scadá din ce in ce. (aprobări in stâng'a.)

Amu disu dloru, ca nu primescu proiectulu de lege, pentru ca acel'a izoléza pre judecătorii de tóta lumea din tíera. Asiá credú ca este destulu sa aruncámu o privire in proiectulu de sub cestiane, cá sa ne convingemu despre acést'a. Vedemu in acel'a unu legiun de dispositiuni ca: judele nu póte fi aceea; mai jumetate din proiectulu de lege, totu din acést'a stá. Si eu numai de aceea me miru, cum de acelui'a care a compusu acestu proiectu de lege nu i-a venit in minte ca judele se nu póta fi alegatoriu, sa-i denege adeca facultatea de a poté alege deputatu la dieta! Atunci sentint'i'a de prostitutiune aru fi fostu completa, perfecta; atunci judele aru fi cu totulu stersu din numerulu cetatienuilor, elu n'aru avé nici unu dreptu politicu, nici unu dreptu civilu (asiá este, aprobări in stâng'a.)

Inca unele observári mai vréu sa facu la unele dispositiuni din proiectulu de lege (s'audimu). Se dicitu, nu sciú in care paragrafu, ca potestatea judecătorești se exercita in numele principelui. Dloru! eu asiá sciú ca persón'a principelui este sánta și neviolabile, și ca elu are și dreptulu de agratiare;

asiá dara elu in asta privintia, celu putienu la noi, stá afara de lege. Cum dara se póte exercitá potestatea judecătorești in persón'a séu in numele unui'a, care este afara de lege? Eu credú, și asiá suntu convinsu ca justiti'a și puterea judecătorești are a se exercitá in numele lezei, pentru ca numai asiá putemu dá putere și respectu lezei. De multe ori o sentintia nu e drépta, séu se póte intemplá cá doi judecătorii in un'a și aceea-si cauza sa judece unulu intr'o forma și cel'a-laltu intr'alt'a cu totulu contraria, și ambii după deplin'a loru convictiune juridica; acést'a se póte face in numele lezei, dara nici decum in numele unei persón'e sánte și neviolabile. Astfelu ne spune conceptulu constitutiunismului; astfelu o judeca acést'a și priceperea simpla și naturala a popóru (aprobări in stâng'a.)

Apoi juramentulu, dloru, formul'a de juramentu din proiectulu de lege atâtu este de iesuitica (vii aprobări in stâng'a), atât'a amirósă ca a despotismulu seculiloru trecuti, încátu aceea nu o putemu primí in cartea nóstra de legi (repetite aprobări in stâng'a), nu o putemu primí dicitu in cartea nóstra de legi fára cá sa nu ne dámu unu testimoniu de paupertate inaintea lunei civilisate (aprobări in stâng'a), unde judele nu jóra pre alta decâtu pre legi, pre observarea legiloru (asiá este, aprobări in stâng'a). La votu, in drépt'a. (S'audimu, in stâng'a.)

La votu dloru, după ce se va finí desbaterea (s'audimu). Eu din parte-mi vréu sa finescu. Suntu la finitulu observatiuniloru mele. A-siu poté face inca multa critica la proiectulu de lege, dara o retacu acum, și incheiu cu aceea ce amu inceputu, ca eu proiectulu de lege despre exercitarea potestătiei judecătorești, asiá precum este propusu acél'a, nu-lu potú primí de basa la desbaterea speciala. Eu votezu in contra acestuiu proiectu (sa tráiesca! vii aprobări in stâng'a). „Feder.“

Varietáti.

* In Scaunulu Merceuri ni se spune ca s'a alesu deputatu la senatulu scolariu (conformu articulu diétale de lege) din partea confesiunei nóstre Ilustr. Sea dlu consiliariu de curte in pensione Iacobi Bolog'a; iérasí suplentu dlu I. Macellariu.

* (Militariu) Astadi pléca c. r. regimenu de infanteria nr. 9. de aici la nóu'a sea statiune de garnisóna in Olmütz.

* In privintia reoganisării fundului regescu se spune, ca se va tiermurá deocamdata numai la alegerea reprezentantiloru comunali. Alegerea deregatoriloru celorlalte se suspende pâna se va decide, cá desparte-se justiti'a de administratiune.

* Deputatulu G. Capp, carele va sosi máne dela dieta va fi primitu de alegatorii sei cu solemnitate.

* După informatiuni mai próspete aflámu ca raportulu ce ni se facuse nóne despre viile Apoldului romanescu, ca le-a batutu pétr'a, e de a se indreptá ca viile se afla in stare buna și nu au fostu stricate de pétra.

22=1 Concursu.

La scól'a populara gr. or. din Orestia e de lipsa unu invetiatoriu de clas'a I, cu urmatórele emoluminte:

- unu salariu anualu de 100 fl.;
- cuartiru naturalu;
- trei stângini de lemne din cari are a incaldí și clas'a sea;

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite pâna la 1 Augustu cal. nou suplicele lor documentate, la comitetulu parochialu in locu.

Cându respectivulu invetiatoriu va fi demnu a poté invetiá pre scolarii cantárele in choru, va avé afara de numitulu salariu 50 fl. v. a.

Din comitetulu bisericescu gr. or. din Orestia.
Nicolau Barbu,
presied. comitetului.

Burs'a de Vienn'a.

Din 28 Ian. (10 Iuliu) 1869.

Metalicele 5%	63 10	Act. de creditu	288 70
Imprumut. nat. 5%	71 35	Argintulu	122 10
Actiile de banca	762	Galbinulu	5 92